

Domači glasovi

Štev. 228

Lienz, sreda 30. oktobra 1946.

Leto 2.

BEGUNSKA SPOMENICA

V UNRRA-inem glasilu "Camps Kufstein" od 1. oktobra za Tirolsko je priobčena daljša spomenica, ki je bila dne 10. septembra v Innsbrucku predložena tiskovni konferenci zastopnikom francoskega in avstrijskega tiska. Te konference so se udeležili zastopniki, poljskih, ukrajinskih, južnoslovanskih, ruskih, estonskih, litvanskih, latvijskih in madžarskih begunskih organizacij, zastopniki francoskega in avstrijskega tiska ter zastopstvo vojaške vlade. Na konferenci je bila v francoščini in nemščini prebrana spomenica, katera pojasnjuje različna vprašanja v zvezi z bivanjem beguncev v Avstriji ter razne napade, ki jih je del časopisja prinesel zoper begunce.

Ta spomenica, ki je bila izročena tisku in vojaški vladi, najprej na splošno obravnava begunsko vprašanje ter pojasnjuje zlasti vse zoper begunce izrečene pritožbe. List namlaša, da bo to pojasnilo gotovo v veliko korist obojestranskega razumevanja. Ker skoro vse to, kar tirolska begunska spomenica namlaša, prav tako velja za slovenske begunce na Koroškem, bomo gotovo ustrelili svojim begunskim rojakom, če jo v glavnem ponatisnemo.

KAJ PRAVI SPOMENICA?

"Namen te konference je, da pravilno pojasnimo vsa podrobna vprašanja, ki se tičejo beguncev v Avstriji. Prav dobro razumemo, da mora taka država kakor je Avstrija, ki ima sama dovolj velikih težav, nas - begunce gledati le kot malo dobrodošle goste. Tudi v Avstriji je le malo ljudi, katerih vojska ne bi bila kakor koli prizadela. Tujci, ki zdaj živijo v Avstriji, zlasti pa na Tirolskem, niso nikaki turisti, marveč begunci, ki niso prostovoljno senkaj prišli. Deloma jih je senkaj privlekel Hitlerjev režim in jih spravil sem po sili iz krajev, za fronto. Se neurejene razmere v povojni Evropi so vzrok, da se mnogi izmed njih še ne more vrniti domov."

ZOPER NEOPIAVLJENE NAPADE. "V časopisju so večkrat priobčeni napadi zoper begunce, kjer poskušajo za nastale pesamezne težave delati krivjo begunce. Ti napadi ne drže vedno in so le prevečkrat pretirani. Če gledamo begunsko vprašanje v Avstriji, vidimo, da gre v glavnem za Estonce, Latvijce, Litvine, Poljake, Ukrajince, Madžare, Jugoslovane in ruske emigrante. Tukaj moramo ugotoviti, kako so ti ljudje prišli na Tirolsko. Večji del teh ljudi - po večini so pripadniki Združenih narodov - so bili prisiljeni v Nemčijo na prisilno delo in nato raztreseni po oboroževalnih tovarnah v Avstriji. Druga skupina med njimi so bivši vojni ujetniki in jetniki po koncentracijskih taboriščih, katere so zavezniške čete osvobodile. Tretja skupina pa so prisilni evakuiranci in begunci."

KOLIKO JIH JE NA TIROLSKEM? "Dne 1. septembra 1946 je na Tirolskem bilo 10.322 beguncev, izmed katerih jih je bilo 4387 po taboriščih. Po narodnosti je 177 Estoncev, 176 Latvijev, 279 Litvancev 1270 Poljakov, 4311 Ukrajincev, 2130 Madžarov,

1001 Jugoslovani ter 973 ruskih emigrantov. Zunanji taborišč na Tirolskem je 5935 ljudi, ki so skoro vsi zaposleni. Najtežje je vprašanje, kako zaposliti inteligenco. Avstrijske oblasti mislijo, da bi kvalificirane službe morali opravljati le Avstrijci. Tako bi za begunsko inteligenco ne bilo nobene možnosti zaslužka. Na drugi strani pa je zelo težko od teh ljudi zahtevati, da naj kot visoko kvalificirane delavske moči delajo le kot pomožni delavci. To bi pomenilo, da se vračamo k Hitlerjevim metodam, ki so vsakeva inozemca izrabljale le za ceneno delavsko silo, ne glede na njegovo zmožnost in vrednost."

BEGUNSKA PREHRANA. "Kar se tiče tistih 4387 beguncev, ki žive po taboriščih, jih 1800, ki so dela zmožni, dela pri zasebnih podjetjih v bližini taborišč. Te ljudi brezplačno hrani UNRRA in vojaška vlada. Večina izmed njih je brez vsakih sredstev in jim je vojska vse premoženje pobrala. Ti ljudje dobivajo enako prehrano kakor avstrijsko prebivalstvo. Ne dobivajo prav nobenih dodatkov v hrani niti od UNRRA-ine niti od vojaške vlade. Zato je gola legenda, češ, da imajo begunci izjemno dobro prehrano. V tej zvezi naj omenimo, da je število beguncev na Tirolskem ob času osvoboditve bilo mnogo večje, kakor je danes, ko jih je komaj 10% od nekdanjega števila. Mnogo se jih je vrnilo domov, drugi so se odpeljali v Nemčijo, ali pa so Avstrijo kako drugače zapustili. Njihovo število se vsak dan manjša."

ZLOČINCI. "Večkrat slišimo obdolžitve, češ, da so begunci zločinski elementi. Taka trditev ni resnična in ni utemeljena. Odstotek zločinov med njimi ni prav nič višji, kakor pri katerem koli drugem narodu. Statistično je ugotovljeno, da je 75% vseh kaznivih dejanj, ki jih začenja begunci, v tem, ker so brez dovoljenja prestopili mejo. To pa ima svoj vzrok v tem, ker jih je še mnogo, ki iščejo svojce."

FAŠISTI. "Drug očitak je trditev, češ, da so begunci fašisti in anti-demokrati. Ta obtožba je določena brez podlage, ker je večina izmed beguncev knežkega in delavskega stanu, ki že od nekdanjega za fašizem ali za druge totalitarne režime niso imeli nobenih simpatij. Begunci v Avstriji se ne udeležujejo nobenega političnega gibanja in se tudi v avstrijsko politiko ne mešajo. Mnogo izmed njih pa je resničnih demokratov, pri čemer moramo seveda njihovo demokracijo razumeti v zahodnem smislu. Njihovo mišljenje je bodisi socialistično ali krščansko. Mnogo pa jih je, ki o politiki sploh nič ne vedo ti nočejo. Nikakor pa beguncev ni mogoče smatrati za kako politično nevarnost."

V drugem delu resolucije je načrtano, da si vsi prizadevajo čimprej izseliti se, o čemer bomo pa prihodnjič pisali.

PRESELJEVANJE NEMCEV V SOVJETSKO ZVEZO

Reuter-poroča iz Berlina:

Ruski generalmajor Aleksander Kotikov je zavezniškemu poveljstvu v Berlinu izjavil, da ni voljan podajati kake izjave o preseljevanju nemških tehnikov v Rusijo. Pristal pa je na britansko zamisel, naj se to vprašanje obravnava pred kontrolnim svetom.

Dne 26. oktobra je to vprašanje na seji zavezniškega poveljstva sprožil generalmajor Marrs. Požval je Kotikova, da naj položaj pojasni. Toda doslej še ni bilo mogoče dobiti ruskega mnenja o tem. Ameriški generalmajor Keating in francoski general Ganeval sta se pridružila tej britanski zahtevi. Britanski govornik je načla-

šal, da se britanska zahteva nanaša le na preseljevanje delavcev iz Berlina, ne pa tudi na preseljevanje delavcev iz ostale ruske cone.

Medtem, ko so na zavezniškem poveljstvu sprejeli na znanje britansko izjavo, so prihajala poročila, da preseljujejo delavce iz vse ruske cone. Uradniki osrednje uprave in industrije v sovjetski coni so sporočili, da iz Rusije v rusko cono Nemčije prihaja že cela vrsta vlakov, ki bo odpeljala družine nemških tehnikov, njihovo pohištvo in pa tovarniške stroje v Rusijo. To bo prvi del takoinenovane "vzhodne akcije", ki bo pa še 10 dni trajala. Uradniki so dalje naznanili, da je ta akcija bila nameravana že pred enim letom, da pa so jo odložili z ozirom na volitve in pa zato, ker je dotlej že 6000 ljudi iz saških tovarn bilo preseljenih.

V vsej sovjetski coni bodo industrijske naprave poslej ostale brez najboljših strojev. Nemški politični krogi sodijo, da bo to uničilo nemško gospodarstvo v sovjetski coni, Anovo nemških upravnih uradnikov, ki so zaposleni v tej coni, je že podalo svoje ostavke, da se tako iznebe odgovornosti za industrijsko razdejavanje, ki bo iz tega nastalo. "Vzhodna akcija" se bo nadaljevala v več delih, da bi se tako preprečilo, da ne bi nemška industrija naenkrat bila uničena. Nemški industrijski strokovnjaki pričakujejo, da je izdelovalna možnost nemške industrije v sovjetski coni padla že na 25% svoje predvojne zmogljivosti in da "izpraznjena" čona zdaj sploh ne bo mogla več delati za izvoz. Zato bo tudi nemoroče, da bi v tej coni mogli še kaj izdelovati za reparacije, ali celo za svoje industrijske potrebe. Nemški uradniki v sovjetski vojaški upravi so sporočili, da bo "vzhodna akcija" v raznih fazah toliko časa trajala, dokler Rusija ne bo dobila vseh tovarn, ki jih za svojo produkcijo potrebuje.

Sovjetski radio v Lipskem je včeraj odgovarjal britanskim predlogom glede preseljevanja nemških delavcev in tehnikov ter je med drugim takole rekel: "Britanske in ameriške radijske agencije že od novembra 1945. do danes poročajo, da nemške znanstvenike in specialiste neprestano pošiljajo iz Nemčije v Ameriko in Anglijo. Prav tako je znano, da je spravljenih kakih 200 znanstvenikov in tehnikov, med katerimi so možje svetovnega slovesa, v nekem taborišču blizu Göttingena, kjer so kakor jetniki." Glede preseljevanja nemških tehnikov v Sovjetsko zvezo pa naglašča lipski radio, da se je to zgodilo sporazumno z ruskimi podjetji. Nemci, ki so odšli v Sovjetsko zvezo, bodo tam dobili delo, ki je primerno njihovi sposobnosti. Delali bodo pod takimi pogoji kakor ruski delavci.

Britansko zunanje ministrstvo je na rusko obdobje, češ, da so britanske zasedbene oblasti spravile v taborišče pri Göttingenu 200 nemških znanstvenikov in tehnikov za preiskavo atomske energije, odgovorilo, da so vsi nemški znanstveniki v brit. coni zaposleni v smislu določil, ki so jih izdali zavezniki v tej zadevi.

Delavci Zeissovih in Schottovih optičnih tovarn v Jeni so brzojavno Stalinu sporočili svoj protest zoper demontiranje teh svetovno znanih tovarn. Če bodo te tovarne demontirane, bo izgubilo delo več milijonov delavcev po vsej Nemčiji. Skupna delegacija vseh štirih političnih strank v Berlinu je v soboto prosila ruskega komandanta generalmajorja Kutikova, da pove svoje stališče zaradi preseljevanja nemških delavcev. Generalmajor pa ni dal delegaciji nobenega odgovora.

Od Angležev izdajani list "Telegraph" in od Amerikancev izdajani "Timespiegel" v Nemčiji poročata o protestu zoper demontažo Zeissovih in Schottovih tovarn v Jeni. Prav tako sta britanski in ameriški zastopnik pri berlinskem poveljstvu protestirala zoper preseljevanje nemških delavcev, in sicer v glavnem zoper način, kako jih preseljujejo, ker imajo delavci samo 2 - 4 ure časa, da pripravijo potrebno za svoje preselitev in preselitev svojih družin.

PRI VOLITVAH NA BOLGARSKEM je domovinska fronta dobila 2.930.000 glasov (277 mandatov) Vladna agrarna stranka 560.000 glasov (64 mandata), Zvenova stranka 71.000 glasov (2 mandata), vladni socialisti 78.000 glasov (3 mandata) radikali 9.000 glasov (1 mandat), Opozicijski blok je dobil 1.231.000 glasov (101 mandat), demokrati 23.000 glasov (1 mandat), Tako ima komunistična stranka med 465 mandati absolutno večino.

jemnost s poljskim narodom, s Sovjetsko zvezo in z vsemi svobodoljubnimi slovanskimi narodi.

ŽELEZNIŠKI PROMET V AVSTRIJI.

Francija je s vojnim prometom omogočila, da bodo brzovlaki še nekaj dni mogli voziti na zahodni železnici, dalje arlski ekspres in brzovlak Dunaj - Lindau. Anglija pa je dala promet za brzovlak Dunaj-Beljak-Gradec, ki vozi po 3 x na teden.

POSKUSI Z LETEČIMI ROBOTI.

PRISTANIŠKA STAVKA V TRSTU. Tvrdba Vickers Armstrong, izdelovalka znanih letal tipa Spitfire in Wellington, bo koncem tega meseca izvršila prvo od naročenih dvajset ali več letal brez pilotov, ki naj razvijejo brzino od 1200 - 1340 km na uro. Robotno letalo bo delalo poskuse nad Severnim morjem. Mosquito letalo bo neslo malo letalo z raketnim pogonom - v znatno višino in tam izpustilo. Posebna priprava bo sprejemala zabeležke instrumentov in posredovala radijskim postajam na zemlji vse podrobnosti poskusnega poleta.

V ITALIJI sta socialistična in komunistična stranka 25. okt. podpisali skupni akcijski pakt, s katerim je obnovljena prejšnja zveza med socialisti in komunisti.

VEDNO MANJ OVAC V AVSTRALIJI!

V NOVEM SADU se je začel proces zoper skupino vojnih zločincev, med katerimi je tudi bivši generalštabni šef madžarske armade general Sombately. Zaradi suše je počinilo letos do 31. marca v Avstraliji nad 9 milijonov ovac. V zadnjih 4 letih se je njihovo število zmanjšalo za 29 milijonov, in jih je sedaj samo še 91 milijonov. To je najnižje stanje od leta 1924.

NADZORSTVO NA ATOMSKO ENERGIJO.

OSTRE TITOVE BESEDE. Agencija "United Press" poroča iz Belgrade 28. okt., da je Tito na svojem potovanju po Hrvaškem in Sloveniji "obdolžil nekatere velelesile, da hočejo od vojske imeti dobiček, čeprav bi to šlo le na stroške malih držav. V resnici imajo te države pred očmi le ta cilj: pred vrati Jugoslavije stati na straži. "Sedanja jugoslovanska vlada pa nadaljuje veliki osvobodilni boj. Začela ga je, ne da bi bila Anleženem in Amerikancem stavljala kake pogoje. Kljub temu bi pa ti zdaj radi jugoslovanski vladi vsilili imperialistični mir." Jugoslovanski narod bo dosegel svoje brezpogojne pravice, če ne danes, pa jutri. Pozval je ves narod, naj napne vse sile, da se utrdi vsa

JO. Iz New-Yorka poročajo 29. oktobra: Snoči je predsednik Truman vso organizacijo tovarn za atomsko energijo in vse vire odvil vojaški kontroli in jo izročil komisiji 5 oseb civilnih oseb. Pri tem je rekel, da bo vsa korist od atomske energije moroče dobiti šele, če bo za to ustanovljena mednarodna kontrola dobro delovala.

VOLITVE V ROMUNIJI. Britanska vlada je poslala romunski noto, kjer izraža bojazen, da prihodnje volitve v Romuniji ne bodo svobodne, ker oblasti opozicijo zatirajo in skušajo volitve falsificirati. Britanija in USA pa sta romunsko vlado priznali le pod pogojem, če bodo tam svobodne volitve.